

A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA NAGY ERŐKKEL, A KORMÁNYZATTAL EGYÜTTMŰKÖDÉSBE DOLGOZIK AZ AGRÁRIUMOT ÉRŐ NEGATÍV HATÁSOK CSÖKKENTÉSÉÉRT

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara 2020. március 16-án közzétette „A koronavírus várható hatása az agrárgazdaságra” című elemzését, amely a publikálás napjáig rendelkezésre állt információk alapján készült. Az eltelt néhány napban számos észrevétel érkezett tagjainktól az általuk tapasztalható hatásokról, illetve a kormányzat több pozitív, támogató intézkedést jelentett be. A NAK folyamatosan monitorozza az ágazati szereplőket érintő problémákat, begyűjti és rendszerezi azokat. Továbbá együttműködik az Agrárminisztériummal annak érdekében, hogy közösen juttassák el az agráriummal kapcsolatos beavatkozási javaslatokat az operatív törzshöz és a kormány által megalakított, a gazdaság újraindításáért felelős akciócsoporthoz.

Az alábbiakban az elmúlt napok agráriumot érintő fontos tudnivalóit foglaljuk össze.

1. Áruszállítás

Az áruszállítás fenntartása, vagyis az élelmiszeripar számára az áruk, az alapanyagok és a csomagolóanyagok zavartalan ellátása, az állattenyésztők számára a takarmányok telepekre érkezése, illetve a tavaszi munkákhoz szükséges inputanyagok gazdálkodókhoz eljuttatása továbbra is kiemelt prioritást élvez.

A Koronavírus-járvány Elleni Védekezésért Felelős Operatív Törzs a NAK által is javasoltakkal összhangban intézkedéseket kezdeményezett a biztonságos áruszállítás fenntartása érdekében, amely eredményeképpen biztosítható a járművezetők ismételt munkába állása, amennyiben megfelelnek a járványügyi előírásoknak. A témáról bővebb információ itt érhető el: <http://www.nak.hu/tajekoztatasi-szolgaltatas/koronavirus/101457-folyamatos-maradhat-a-kozuti-arufuvarozas>

A döntést követően is tapasztalható volt, hogy a határátkelőkön jelentősen megnőtt a forgalom. Mivel több határátkelő is zárva tart, emiatt fokozottan indokolt az érdekelt áruszállításban résztvevők alaposabb tájékoztatása, hogy megfelelően tudják tervezni a határátlépések helyszíneit. Mindemellett Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter bejelentette, hogy az áruszállítás biztosítása érdekében tárgyalásokat folytat a szomszédos országokkal a határátlépések megkönnyítése céljából.

Egy osztrák cég 2020. március 19-én közzétett egy online elérhető, interaktív térképet, amivel áttekinthető és nyomonkövethető az európai országok határainak terheltsége, irányt mutatva ezzel a szállítványozóknak, sofőröknek az útvonaltervezéshez. A térkép itt érhető el: <https://covid-19.sixfold.com/>

A kormányzati intézkedések hatásai a juhágazatban – melynek problémáit március 16-i elemzésünkben is jeleztük – már érezhetővé váltak, a gyors intézkedéseknek köszönhetően a bányaszállítás az EU-n belül, ha kisebb kezdeti nehézségekkel is, de elindult illetve a kereskedők visszajelzése alapján elmondható, hogy egyre gördülékenyebben tudják a szállításokat lebonyolítani. Ez kiemelt jelentőséggel bír ebben az ágazatban, tekintettel arra,

hogy bár a hazai juhágazatnak több terméke is (hús, tej, gyapjú) van, azonban az árbevétel döntő hányadát a vágóbárány értékesítéséből származó bevétel adja. A hazai juhágazatban az egyik legjelentősebb értékesítési periódus a húsvét, mely a keresztény ünnepi időszakon kívül az április közepe táján kezdődő iszlám ünnepi időszakot és az ortodox húsvét idejét is magába foglalja. Tény, hogy bár csökkenő mértékben, de vezértermékek továbbra is az olasz piacon értékesített úgynevezett „kissúlyú bárány” számít, ezért az Olaszország irányába történő szállítások jelentősen befolyásolhatják a húsvéti időszak magyar bárány-exportját. Az intézkedések ellenére jelenleg export szállításra nehéz fuvarozót találni és érezhetően emelkedtek a fuvarozás költségei is. Illetve vannak olyan szezonális termékek (például a spárga, amelynek értékesítése és kiszállítása az export célországokba április hónapban koncentrálódik), amiknek a piacra jutása kerül veszélybe.

Nehézséget okoz még mindig ugyanakkor, hogy az import gépek, alkatrészek esetében fuvarozási fennakadásokra hivatkozva a szállítási határidők jelentősen csúsznak.

A kisüzemi helyi termékek szállításához szükséges logisztikai kapacitáshiány erősen megmutatkozik. A kistermelők, manufaktúrák többsége eddig előállított termékének kb. 70%-át egycsatornás úton vagy bizonyos piacokon vagy vendéglátóegységeknek értékesítette. Ehhez elég volt egy szállítójármű. Most a vendéglátóegységek bezárásával, és a piacok fokozatos bezárásával a kistermelőknél, manufaktúráknál árufelesleg képződött (miközben a kiskereskedelmi egységek túlterheltek, átmenetileg áruhiánnyal néznek szembe). Az árutöbbletet csak valamilyen házhozszállítási rendszerben tudná a termelő teríteni, de ez egészen más jellegű logisztikai kapacitást igényelne (több járművet, csomagolást stb). Ilyen kapacitásokkal a kistermelők többsége, de a manufaktúrák jelentős része sem rendelkezik. Sőt a bevásárló közösségek logisztikai kapacitásai sem elégségesek a jelenlegi helyzetben megnövekedett igényekhez. Kisüzemi termékek logisztikájával foglalkozó cégekkel (pl. kifli.hu, Food Hub) egyeztetve meg kell vizsgálni, hogy a helyzet okán más ágazatokban felszabadult infrastruktúrákat (pl. megüresedett éttermek, személyszállító járművek stb.) milyen eszközök segítségével lehetne hasznosítani.

Nagykereskedő tagjaink jelezték, hogy egyes frissárúk esetében mennyiségi problémákra számítanak. Burgonya esetén keresleti piac van, a francia importot blokkolják. (Németország esetében érdekes tapasztalat, hogy az autóipar lassulásával a burgonyaszállítás is lassul, ennek oka, hogy a visszafuvarnál gyakran szállítottak burgonyát.)

A szezonális húsvéti termékek (csokoládé, édesség, aszalványok) esetében hatalmas forgalom-visszaesést tapasztalnak, az édesipar és az azzal foglalkozó nagykereskedők számára kedvezőtlen a vírus jelentkezésének időszaka. Úgy tűnik, hogy a felkészülés során felhalmozott készletek jelentős része rajtuk maradhat idén.

Gyümölcsfélék, lekvárok importja a jelzések szerint akadozik, a különlegesebb termékeké átmenetileg szünetel. A hazai alapanyagokat be tudják szerezni a hazai cégektől. Lédig termékekről a kisebb kiszerelési egységek felé tolódik az érdeklődés.

Táplálék-kiegészítők terén – elsősorban vitaminoknál – látványosan megugrott a forgalom. A kiszolgálás folyamatos, de időben kissé elhúzódó.

A gyógynövény alapanyagok mennyiségére a raktáron lévő készletek miatt a Covid-19 vírus okozta helyzet jelenleg még nincs kihatással. Az ellátási láncban, a külkereskedelemben akadnak logisztikai nehézségek, főként mert Olaszország és Németország jelentős kereskedelmi partnere az iparágnak. A feldolgozott alapanyag és késztermékek tekintetében a gyártáshoz szükséges alap, csomag és segédanyagok beszerzésénél erőteljesen érezteti hatását a koronavírus okozta helyzet, ezen termékek beszerzésénél, ellátásánál jelentős, akár hónapos csúszások is előfordulnak majd.

Általános az a visszajelzés, hogy megnövekedett igényt kell kezelniük a nagykereskedőknek (akár a karácsonyi szezonénál is nagyobb), ezért kicsit lassabban, késve, de ki tudják szolgálni a megrendelőket.

2. Tavasz munkák folytonossága

A tavasz munkák időszaka kulcsfontosságú az agráriumban. Azonban az inputanyag-kiszállításokban egyelőre fennakadás érzékelhető. Ezt egyrészt az okozza, hogy megnövekedett a megrendelések száma, másrészt a gazdálkodók többsége igyekszik előre készletezni a későbbi időszakban szükséges inputanyagokból is, illetve azok a 4-5 hónappal ezelőtt megrendelt inputanyagok, amelyek gyártása Kínában történik, vagy alapanyaga Kínából származik, sem érkeztek meg. A közelmúltban megjelentek egymással ellentétes információk arról, hogy rendelkezésre áll-e szükséges mennyiségű műtrágya Magyarországon. Bár helyi/regionális ideiglenes zavarok előfordulhatnak, összességében elég műtrágya érhető el a piacon.

Más a helyzet a növényvédő szereknél, több gyártó ugyanis kínai alapanyagot használ fel. Mivel ezen alapanyagok nem állnak jelenleg rendelkezésükre, elképzelhető, hogy a későbbiekben a gyárak is kisebb mennyiségű terméket tudnak majd előállítani. Várható, hogy a megnövekedő kereslet miatt nem csak szállítványozási fennakadások lehetnek, hanem a vetőmag- és növényvédőszer-választék is kisebb lesz. Mivel Kínában már lecsengőben van a járvány és eddig is csak pár tartományt érintett jelentősebben, nagy fennakadásra a növényvédőszer-ellátással kapcsolatban sem kell számítani. Fontos, hogy ne kezdjenek hatalmas mennyiségeket felhalmozni a termelők, az eddig jól bevált gyakorlat szerint kell ezen a területen is eljárni.

Várható azonban, hogy a megnövekedett kereslet miatt nem csak szállítványozási fennakadások lesznek, hanem helyenként a vetőmag és növényvédő szer is kisebb választékban lesz elérhető. Hasonlóan akadozik a forgalom vegetatív szaporítóanyag-ellátás területén.

A dohányágazatban a palántanevelés előkészületei elkezdődtek, jelenleg nem akadályozza semmi a munkát. Munkaerő szempontjából a járványügyi helyzet miatt jelenleg nincsen kiemelkedő probléma, optimális esetben ez legalább a hónap végéig így marad, hogy a palántázás befejeződhessen.

A tavaszi munkák késedelem nélküli lebonyolítását továbbra is prioritásként kell kezelni. Ehhez pedig az áruszállítás és a munkák elvégzéséhez szükséges gépek mozgásának biztosítását a jövőben is fenn kell tartani.

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar számára az áruk, alapanyagok, alkatrészek és a csomagolóanyagok zavartalan ellátásának biztosítása szintén a szektor alapvető érdeke, míg az állattenyésztők számára a takarmányok és a szükséges állatgyógyászati készítmények telepekre érkezése elengedhetetlen. Ezt folyamatosan hangsúlyozzuk az egyeztetések során.

A szántóföldi és kertészeti munkák a kedvező időjárás hatására megkezdődtek, így nagyon sok gazdálkodó a napi inputanyag-beszerezés, talaj-előkészítő munkálatok és vetés-ültetés kapcsán mozgásban van. A folyamatos termelés és áruellátás érdekében kiemelten fontos, hogy a napi munkavégzésüket az esetleges jövőbeni kijárási tilalmak se gátolhassák. A kertészeti ágazat esetében az esetleges engedélyt nem elegendő csak a termelőre kiterjeszteni, a gyorsan romló, ún. friss termékek esetén kiemelten fontos, hogy megfelelő számú munkaerő is rendelkezésre álljon a betakarítás, csomagolás és egyéb logisztikai művelet során.

Fontos kiemelnünk azt is, hogy egy település/lakhely elhagyására vagy munkába járásra elrendelt jövőbeni intézkedés bevezetése során azon élőállatok ellátása, amelyek az állattartó lakhelyétől távolabb helyezkednek el, nem kerülhet veszélybe. Ilyen intézkedés esetén lehetővé kell tenni, hogy az állattartók, az állatok gondozásával foglalkozók, valamint az állategészségügyi szakemberek külön engedéllyel, célzottan, továbbra is napi rendszerességgel végezhesék munkájukat az állattartó telepeken, természetesen különös óvintézkedések mellett (a fertőzött vagy fertőződhetett állattartók/gondozók/állategészségügyi szakemberek) kivételével.

Kapcsolódóan kiemelendő a méhészeti ágazat jellegzetessége, mivel a méhészek 90%-a nem a lakóhelyén, illetve az adott település közigazgatási területén belül tartja méhállományát. A méhészetek működése során ez a tavaszi időszak a legaktívabb, a méhcsaládok intenzív fejlődése szinte napi méhészeti gyakorlatot igényel. Egy esetleges lakhelyhez tartozó területelhagyási tilalom esetében óriási gazdasági és állategészségügyi kockázatot jelent a kezeletlen méhcsalád. Tekintettel többek között arra, hogy a méhcsaládok nem „emberek között”, hanem kint a szabadban tevékenykednek és a beporzás miatt tevékenységük más ágazatra is kiemelt fontossággal bír, gondoskodnunk kell arról, hogy a méhészek célzottan továbbra is végezhesék a tavaszi munkákat a méhészetekben (különös óvintézkedések mellett és az igazoltan fertőzött méhészek kivételével). Ezen engedélyek megadása során a vándoroltatást és annak speciális körülményeit is figyelembe kell venni.

Emiatt szükséges, hogy az állattenyésztők zökkenőmentesen tudják ellátni állataik takarmányozását, hogy a takarmányt vagy kisállateledelt árusító üzletekre, valamint állatgyógyszertárakra vonatkozóan ugyanazon szabályok legyenek érvényben, mint az az élelmiszert árusító boltok nyitvatartására.

A dísznövény ágazat mikro- és kisvállalkozásokat foglal magába, jellemző rá a szezonális. Az éves forgalom 70-80%-a március 15. és május 30. között generálódik. Az ekkor kiesett értékesítéseket később nem lehet pótolni. Jelenleg az export-visszaesés 90%-ot, az import-

visszaesés 100%-ot, míg a belföldi értékesítés visszaesése 80%-ot tesz ki. A növények rekreációs hatása miatt a kertészeti árudák nyitva tartását például Németországban az élelmiszerboltokéhoz hasonlóan engedélyezik, és az árudákban könnyen megoldható a kötelező higiéniai szabályok betartása is.

3. Gazdasági problémák

Az ágazatot befolyásoló körülmények naponta változnak. Egyre fokozódó problémát jelent az értékesítés például a friss virágot és zöldséget (spárga és gomba) termesztőknél, valamint a szaporítóanyag-előállítóknál, az intenzív akvakultúrában, a kiskérődző ágazatban, a víziszárnyas-tenyésztőknél, a nyúltenyésztőknél és az erdőgazdálkodóknál, de további ágazatokat is jelentősen befolyásolhat a hazai és export piacok egyidejű beszűkülése.

A vendéglátáshoz hasonlóan (és több esetben ahhoz kapcsolódva) vannak olyan szakágak is, ahol a kereslet drasztikus csökkenésével együtt járó bevételkiesés miatt veszélybe került az alkalmazottak foglalkoztatottságának háttere: a normál munkamenet lelassult vagy leállt és a dolgozók bérének kigazdálkodása is kihívást jelent. Továbbá vannak olyan állattartó telepek (pl. nyúl), ahol a dolgozók a fertőzéstől félelemre hivatkozva nem mennek be dolgozni. Ezekon a helyeken komoly gondot okoz a kieső munkaerő azonnali pótlása.

A járványügyi helyzet okán a teljes halágazat számára bezárult az exportpiac, ami jelentős azonnali kieséseket okoz, hiszen a tavaszi halkészlet egy jelentős részét a termelők az export piacon értékesítik. Szintén problémát jelent a vendéglátóipar számára történő szállítások drasztikus csökkenése, leállása.

Az intenzív akvakultúrában már érzékelhetőek a visszaesett hazai megrendelések is, csak az áruházláncok felé tudnak még szállítani. A közvetlen fogyasztóknak történő értékesítést (mozgóárusítás) is le kellett állítani. A kereslet visszaesése és a takarmányellátás bizonytalansága (import halliszt és szója behozatali nehézségek) miatt a takarmányozást visszavették 30-40%-kal, ami napról napra milliós károkat okoz a gazdálkodóknak. Nagyjából egy hónapnál hosszabb takarmány-utánpótlási probléma már komoly fennakadásokat okozhat. Ennél még súlyosabb lehet a helyzet, ha megbetegedések lesznek a foglalkoztatottak közt. Potenciális fenyegetettséget jelent a járványügyi helyzet fokozódásával a rendelkezésre álló munkaerő, ugyanakkor ezen a területen elsősorban az iparszerű, intenzív akvakultúra-ágazat kitett.

A helyzet súlyosabbá válása esetén, a belföldi értékesítés is akadályozottá válhat. Így egy április végénél hosszabb ideig fennálló járványügyi helyzetben az intenzív akvakultúra-termelők már komoly értékesítési – ezzel együtt a teljes termelési láncot érintő – problémával fognak szembenézni, míg a megmaradt tavaszi halkészlet a tógazdasági akvakultúra-termelők számára is kritikus helyzetet teremthet mind az éves termelési terv realizálása, mind a likviditási helyzet tekintetében.

A fel nem használt MAHOP források, valamint a strukturális alapok átcsoportosítása a kárenyhítésre, de az EU likviditási csomagja is segítheti az ágazati termelőket.

A támogatások mellett azt is hangsúlyozni szükséges, hogy az élőállatok tartását nem lehet egyszerűen felfüggeszteni, mint általában az ipari termelést. Ennek okán mind a termelési kapacitások fenntartása, mind a hazai és EU-n belüli szállítmányozásra vonatkozó speciális szabályok életbe léptetése is fontos intézkedés az ágazat számára.

Tekintettel a kialakult helyzetre, Olaszországban a kis húsboltok és vendéglátóegységek bezártak, csak a legnagyobb vágóhidak működnek, és nagy üzletláncokon keresztül történik a hús terítése, ennek köszönhetően kismértékben visszaesett a húsvétibárány iránti kereslet. Az olasz piac a kialakult helyzetre tekintettel nagyobb súlyú, 24 kg feletti bárányokat igényel, azonban hazánkban még döntő többségben e súlyhatár alatt vannak a bárányok.

A visszaeső olasz kereslet, valamint az akadozó bárányszállítások miatt a termelők nagy mennyiségű bárányfelajánlást tettek a hazai kereskedők irányában. Ennek hatására a többi hazai kereskedő is változó mértékben, de csökkentette felvásárlási árait.

Nagy segítséget jelentene az ágazatnak, ha a jelenleg kialakult helyzetben valamennyi ágazati szereplő – ezen belül is kiemelten a kereskedők – tisztességes magatartást tanúsítana és nem élne vissza a kialakult helyzettel.

További probléma lehet a munkából kiesők pótlása a megbetegedések, illetve a fertőződéstől félelem miatti távolmaradás okán is. Emellett a dolgozói létszám az idős távolmaradása és az iskolák bezárása révén is csökkent, ami befolyásolhatja a szektor üzemmenetét, és jelentős forrásokat is igénybe vesz. Problémát okoz továbbá az idénymunkások alkalmazása a szezon folyamán, akik közül sokan már évek óta a környező országokból érkeznek (Szerbia, Románia, Ukrajna) és várhatóan több hónapon keresztül nem lehet őket beutaztatni, ami mind a tavaszi munkák, mind a betakarítás során megoldandó problémát jelent a kézimunka-igényes ágazatokban, mint pl. a kertészetben.

Emiatt az eddigi javaslatainkon felül kezdeményeztük, hogy a munkaadói bér- és járulékkedvezmények kerüljenek kiterjesztésre az agráriumra is. Továbbá hitelkonstrukció kidolgozása is szükségesnek mutatkozik az ágazatok újraindításhoz. Ez a forint gyengüléséből adódó következmények miatt is indokolt.

A dohányágazatban a két dohányfelvásárló cég közül a nagyobbik Olaszországba szállítja a felvásárolt dohányt feldolgozási és értékesítési céllal. A tájékoztatás szerint, az olaszországi feldolgozóüzemek előreláthatólag április első hetéig szüneteltetik a tevékenységüket a kialakult helyzet miatt. A felvásárolt készleteik ezért a raktárakban vannak, azok kiszállítása és feldolgozása a későbbiekben történik meg, ha a helyzet lehetővé teszi. Amennyiben az olaszországi koronavírus-fertőzés további csúszásokat okozna, akár jelentős probléma is lehet a dohánytárolásban és az értékesíthetőségben.

Bár a vírushatás hatása a dohány ágazatra jelenleg kicsi, a dohány ágazati szereplők aggodalmukat fejezték ki az anyagbeszerzés hosszú távon lehetséges akadozása, valamint a szállítások elmaradása miatt, valamint az igen magas euró/forint árfolyam okozta költségnövekedés miatt.

A nagykereskedelemben problémát jelent, hogy egyes gyártó cégek már csak előreutalással szolgálnak ki. A nagykereskedők így kettős présbe kerültek, mert a kiskereskedő partnere viszont csak 30 napos fizetési határidővel vagy készpénzben hajlandó fizetni.

Emellett komoly kintlévőségeket eredményez a számukra, hogy a vendéglátóegységek bezártak és a fizetési kötelezettségüknek nem tudnak eleget tenni. A jövedéki nagykereskedők véleménye szerint a készpénzfizetési tilalom is ront a jelenlegi helyzeten.

Magas egészségügyi kockázatot jelent nagykereskedők számára – a munka jellegéből fakadóan – a vásárlóikkal való érintkezés. A megbetegedésekre 100%-os a táppénzfizetési kötelezettség, mivel az munkahelyi megbetegedésnek számít, így a megbetegedettek pótlása esetén egy munkaállomásra két ember bérét kell fizetni. A fertőzés elleni védekezés szintén komoly költségekkel jár.

A hazai piacon a digitális oktatásra és a vállalkozások otthoni munkavégzésre való átállás jelentősen csökkentette a HORECA irányába történő értékesítést, ezért a kiskereskedelmi forgalomba nagyobb árualap elhelyezési igénye merül fel. A fogyasztói igények készletezés miatt átmenetileg visszaeső majd normalizálódó kereslete mellett a HORECA jelentős visszaszorulása miatt nagyobb kínálat fog jelentkezni, amelyet kezelni szükséges. A mezőgazdasági termelők érdekeit is figyelembe véve a felvásárlást és a feldolgozást szinten kellene tartani egyfajta „állami intervenció készlet” kialakításával és olyan termékek gyártását szükséges támogatni, amelyek hosszabb eltarthatósági idővel rendelkeznek (magántárolási intézkedések bevezetésével).

Egyúttal meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy az eladatlan készletek szavatossági idejének meghosszabbításáról legyen jogosult a gyártó dönteni. A gyártók ezt nyilvánvalóan – a gyártói felelősség jegyében – teljes felelősségük tudatában, a biztonság szem előtt tartásával, mérések és tesztek alapján képesek megtenni, döntéseiket pedig szükséges megindokolni.

A munkavállalók saját gépjármű használatához munkába járásra jelenleg akkor adhat költségtérítést a munkáltató, ha a munkavállaló nem abban a helyiségben lakik vagy tartózkodik, ahol a munkahelye van, tehát a napi munkába járás, esetleg a heti hazautazás közigazgatási határ átlépésével jár. Ilyenkor is csak azon esetekben, ha nincs tömegközlekedés, illetve az túl hosszú várakozással vehető csak igénybe, ha a munkavállaló mozgáskorlátozott, fogyatékos, illetve ha munkavállalónak 10 éven aluli gyermeke van. Az élelmiszeripari vállalkozások – melyek zavartalan működése kiemelkedő fontosságú – a fizikai rendelkezésre állást megkövetelő munkakörökre egyre szélesebb körben vezetnék be saját gépjármű-használatra költségtérítést munkába járásra, mert a tömegközlekedéssel való közlekedés és a céges buszjáratok alkalmazása kockázatos (utóbbiak kapacitásai a jelenlegi helyzetre bevezetett nagyobb ültőtávolságokkal kapcsolatos korlátozások miatt véges). A hatályos szabályozás jelen járványügyi helyzetben nem kínál megoldást, ezért szükséges biztosítani, hogy közigazgatási határon belül is korlátozás nélkül – bármely esetben – alkalmazhassák a munkáltatók a költségtérítést, ráadásul adómentesen.

4. Átmeneti készlethiány

A hagyományosan a mezőgazdaságban is használt védőfelszerelésekből, szájmaszkokból továbbra is hiány tapasztalható, ráadásul e termékek ára jelentősen megugrott, holott az alapanyagok árának növekedése jelentősen elmarad az értékesítési ártól.

Jelenleg a csomagolóanyagok ellátása is akadozik, mely több szektorra van befolyással, és egyes kereskedők ennek vonatkozásában már áremelést is bejelentettek.

A napokban extrém áremelkedés volt észlelhető a csirkehúsoknál, ezt átmeneti áruhiány okozta. A Baromfi Termék Tanács közölte, nincs hiány hazai alapanyagból, a baromfitermelők és a vágóhidak is gond nélkül működnek, emiatt termelés kiesésről sincs szó.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium bejelentette, hogy megkezdte az árnövekedés ellenőrzésére irányuló fogyasztóvédelmi ellenőrzéseket – a NAK támogatja a folyamatos fogyasztóvédelmi vizsgálatok végzését az árak megfelelő szinten tartása érdekében.

A NAK is felhívást tett közzé, hogy amennyiben tagjai etikátlannak vélt magatartást tapasztalnak, úgy keressék fel a köztestület szakmailag felkészült országos etikai bizottságát az orszagosetikaibizottsag@nak.hu email címen, vagy közvetlenül a NAK megyei szervezetét. Bővebben [itt](#).

Az utóbbi hetekben több üzletben volt tapasztalható időszakos hiány tartós élelmiszerekből, lisztből. A liszthiány oka, hogy a malmok jelenleg állnak át a megnövekedett igények kiszolgálására, folyamatosan üzemelnek, csak az időszakos karbantartások elvégzéséhez szükséges időszakban állnak le. Emiatt az üzletláncok ellátásában fennakadás nem várható.

A COPA-COGECA tájékoztatása alapján uniós szinten jelenleg nem várható az állatgyógyászati termékekből hiány, a gyógyszer-előállító üzemek működnek és az áruk szállítása megoldott. Hosszabb távon azonban még nem megújítható sem a hatóanyagok, sem a gyógyszergyártó üzemek dolgozóinak az elérhetősége. A jelenlegi határlezárások érinthetik az áruszállítás folyamatosságát, a járvány esetleges terjedése pedig a gyógyszer-előállító üzemek működését illetve gyártási kapacitását.

Az élelmiszerek folyamatos ellátása továbbra is biztosított, a kereskedelmi láncok pedig rendelkeznek megfelelő tartalékokkal. Emiatt a lakossági készletfelhalmozás nem indokolt. A pánikszerű vásárlás visszaszorítása érdekében a NAK kampányt indított [„Ne spájzolj!”](#) címmel.

Nagykereskedő tagjaink jelezték, hogy a HORECA szektor kiesése miatt egyes termékek (pl. hordós és palackos sörök) készleteit nem tudják eladni, így azok meg fognak romlani és a gazdaság beindulását követően sem lesznek eladhatók. A kereskedelmi láncok leterheltségét csökkenteni lehet azáltal, ha a rendelkezésre álló eszközeinkkel segítjük a helyi termékek stabil piacra jutását. A helyi termékek piacra jutása egyrészt a piacok, termelői piacok működési folytonosságával, másrészt a logisztikai kapacitáshiányok áthidalásával érhető el.

5. A forint drasztikus gyengülése

A forint drasztikus gyengülése az euróhoz képest (2020. március 19.: 357,6 Ft = 1 EUR), az árfolyam „bezuhanása” jelentős mértékű drágulást okoz az import élelmiszertermékek, valamint az termeléshez szükséges importból származó inputanyagok esetében, amely nagymértékben növeli a termelési költségeket.

6. Piacok nyitva tartása

A veszélyhelyzeti intézkedések között üzletnyitvatartási korlátozást is bevezetett a kormány. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium közleménye alapján a 15 órás kötelező bezárás nem érinti a piacokat, ugyanis azok korlátozás nélkül tarthatnak nyitva, függetlenül attól, hogy napi fogyasztási cikkek értékesítenek-e.

A fővárosi nagybani piac változatlan nyitva tartással üzemel tovább, azonban a vírus miatti veszélyhelyzet itt is érezteti a hatását. Ez megmutatkozik például az importárak behozatalának lassulásában, vagy a felvásárlási roham miatt a termékválaszték csökkenésében. A fertőzésveszély csökkentése érdekében a piac vezetése ellenőrzi a külföldről érkező kamionokat, a belépést hőkamerás vizsgálat előzi meg, illetve egy bérlő/albérlő egy időben maximum két kamiont fogadhat. Haladéktalanul gondoskodnak a kamion lerakodásáról és arról, hogy a jármű a lerakodást követően elhagyja a piac területét. Ezen kívül a legveszélyeztetettebb, legfrekvenciáltabb területeket és épületeket fertőtlenítik, valamint fertőtlenítő kézmosót biztosítanak az illemhelyeken és a piac tíz frekvenciált pontján. A dolgozókat felszerelték maszkkal, védőszemüveggel, fertőtlenítő folyadékkal, gumikesztyűvel, a helyiséggazdálkodási irodában a személyes ügyfélfogadás szünetel, az irodai dolgozók megbetegedésének kockázatát pedig az ügyfelekkel történő közvetlen kapcsolat mérséklésével igyekeznek csökkenteni.

A piacok, termelői piacok nyitva tartása is engedélyezett a vészhelyzeti körülmények között, amennyiben tudják biztosítani a <http://www.nebih.gov.hu> oldalon is közzétett speciális higiéniai követelményeket (többek között kézfertőtlenítő pontot, 1-2 méteres asztaltávolságot, plexivel felszerelt kínáló pultot stb.). Tapasztalható, hogy ebben a helyzetben nagy a bizonytalanság az üzemeltetők részéről, és elővigyázatosságból inkább bezárják a piacokat. A kistermelők jellemzően termékeik 70 %-át piacon értékesítik, az így el nem adott áruból árufelesleg lesz, miközben az ellátás átmeneti hiányokkal küzd. Fontos a piacfenntartók pontos tájékoztatása a követelményekről, hogy feloldjuk a bizonytalanságot. A helyi termelői piacok bezárása, különösen a nagyobb városokban, illetve az agglomerációban az intézkedés céljával ellentétes hatást ér el, mert ezeken a helyeken döntően a helyi nyugdíjasok vásárolnak, akik a szabadtéri piacok bezárása miatt, zsúfolt nagyáruházakba kényszerülnek, ahová ráadásul tömegközlekedéssel jutnak el.

2020. március 20.